

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi için Hükümete yetki verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Ticaret ve Bütçe Komisyonları raporları (1/395)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2333, 6/1420

7. V. 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi için Hükümete yetki verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 21. IV. 1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

5252 sayılı Kanunla onanan «Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi» ve 5253 sayılı Kanunla onanan «Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Ekonomik İş Birliği Anlaşması»nın tatbikını kolaylaştırmak maksadiyle bahis konusu Sözleşme ve Anlaşmanın icaplarından olarak Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti veya bu Hükümetin ajanı sıfatıyla hareket edecek kurumlarla ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi hususunda 5436 sayılı Kanunla Hükümete yetki verildiği malûmlarıdır. Bu kanuna uygun olarak akdedilen anlaşmalar imzalandıkları tarihten itibaren yürürlüğe girmekte ve altı ay içinde Büyük Millet Meclisinin tasdikına sunulmaktadır.

Mezkûr kanunla Hükümete verilen bu yetki sayesinde temin edilen Amerikan yardımlarının lüzum gösterdiği sürat ve serbesti sağlanabilmiş ve böylece Sözleşme ve Anlaşma ile takip edilen gayelerin tahakkukuna doğru gidilmiştir.

Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesi müddetle mukayyet değildir. Amerika Birleşik Devletleri ile aramızdaki Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının ise, bugünkü duruma göre, sona erme tarihi 30 Haziran 1953 tür. Halbuki, neşri tarihi olan 16 Haziran 1949 tarihinden itibaren üç sene yürürlükte kalmak üzere kabul edilmiş olan 5436 sayılı Kanunun Hükümete bahşettiği yetki 16 Haziran 1952 tarihinde sona erecektir. Bu sebeple, Sözleşme ve Anlaşmadan beklenen neticelerin alınması ve ahdi duruma uyulması bakımından 5436 sayılı Kanunun yürürlük müddetinin 30 Haziran 1953 tarihine kadar uzatılmasının lüzumlu ve memleketimizin yüksek menfaatlerine uygun olacağı düşünülmüştür.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/395

Karar No. 34

3 . VI . 1952

Yüksek Başkanlığa

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi için Hükümete yetki verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılması hakkındaki kanun tasarısı, Dışişleri Bakanlığı temsilcileri hazır olduğu halde, komisyonumuzda incelendi.

Yapılan görüşme sonunda, 16 Haziran 1949 tarihinden itibaren üç yıl süre ile yürürlükte kalmak üzere kabul edilmiş olan 5436 sayılı Kanunun Hükümete bahsettiği yetkinin 16 Haziran 1952 tarihinde sona ereceği; Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesinin süre ile mukayyet olmadığı ve Amerika Birleşik Devletleri ile aramızdaki Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının ise, bugünkü duruma göre 30 Haziran 1953 tarihinde sona ereceği müşahede olunmuş; halbuki, 5252 ve 5253 sayılı kanunlarla onanmış bulunan sözleşme ve anlaşmadan beklenen faydalı neticelerin alınması ve ahdi duruma uyulması

bakımından 5436 sayılı Kanunun yürürlük süresinin 30 Haziran 1953 tarihine kadar uzatılmasının memleket menfaatlerine uygun olacağı düşünülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Ko. Başkanı

Samsun

F. Kesim

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Erzurum

B. Dülger

İzmir

V. Montes

Seyhan

R. O. Arık

Sözcü

Niğde

Çekinsirim.

N. Bilge

Bolu

F. Belen

İmzada bulunamadı.

Hatay

Dr. A. Melek

İzmir

C. Tunca

İmzada bulunamadı.

Trabzon

H. Saka

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/395

Karar No. 23

5 . VI . 1952

Yüksek Başkanlığa

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Hükümete, 5436 sayılı Kanunla yetki verilmiş ve bu kanunların zamanında süratle müzakere edilmesi, karara varılması sağlanmış idi.

Bir taraftan Avrupa Ekonomik İş Birliği Sözleşmesinin müddetle bağlı bulunmayışı, diğer taraftan Amerika Birleşik Devletleriyle

olan Ekonomik İş Birliği Anlaşmamızın 1953 de sona ereceği göz önünde tutularak 5436 sayılı Kanun süresinin uzatılması komisyonumuzca da muvafık görülmüş tasarı, ittifakla ve aynen, kabul olunmuştur.

5436 sayılı Kanunun 16 . VI . 1952 tarihinde yürürlüğü hitam bulacağı cihetle tasarının öncelik ve ivedilikle Yüksek Kamutayda müzakeresi ricasiyle Bütçe Komisyonuna havalesini

saygı ile arz ve teklif eyeriz.

Ticaret Ko. Başkanı
İstanbul
B. Nedim Göknel
Kâtip
Ankara
S. Benli
İmzada bulunamadı
Afyon K.
G. Yigitbaşı

Sözcü
Balıkesir
E. Güreli
Afyon K.
S. Kerman
Ankara
H. Bulgurlu
İmzada bulunamadı

Bolu
V. Yöntem
İmzada bulunamadı
Kars
F. Aktaş
Kütahya
M. Alkin

Yozgad
F. Erbaş
İmzada bulunamadı

Erzurum
S. Başak
Kastamonu
Ş. Kerimzade
Kütahya
A. Kavuncu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/395
Karar No. 111

17 . VI . 1952

Yüksek Başkanlığa

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi için Hükümete yetki verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 7 . V . 1952 tarihli ve 6/1420 sayılı tezkeresiyle sunulan kanun tasarısı Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza havale olunmakla Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüldü.

5252 sayılı Kanunla onanan Avrupa Ekonomik İş Birliği sözleşmesi ve 5253 sayılı Kanunla onanan «Türkiye - Amerika Ekonomik İş Birliği Anlaşması» çerçeveleri dâhilinde Avrupa Ekonomik İş Birliği Üyesi olan memleketlerle veya Amerika Birleşik Devletleriyle akdedilecek borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmalarının imzalarını mütaakıp yürürlüğe girmesini temin eden 5436 sayılı Kanunun Hükümete verdiği salâhiyet 16 Haziran 1952 tarihinde sona ermektedir. Amerika Birleşik Devletleri ile Ekonomik İş Birliği anlaşmamız ise, bugünkü duruma göre 30 Haziran 1953 tarihine kadar devam edeceğinden bu anlaşmalar gereğince sözleşme ve anlaşmaların beklenen neticelerin alınması ve ahdi du-

ruma uyulması bakımından 5436 sayılı Kanunun yürürlük müddetinin 30 Haziran 1953 tarihine kadar uzatılması hakkındaki kanun tasarısı Hükümetin teklifi ve hile Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
Burdur
F. Çelikbaş
Bilecik
Gl. Y. Üresin
Bursa
H. Şaman
Diyarbakır
M. Ekinci

Gümüşane
K. Yörükoğlu
İstanbul
H. Hüsmen
Kastamonu
H. Türe
Malatya
M. S. Eti
Sinob
S. Somuncuoğlu

Bursa
K. Yılmaz
Giresun
H. Erkmem

Bu rapor Sözcüsü
İzmir
B. Bilgin
Bolu
L. Gülez
Çanakkale
K. Akmanlar
Giresun
Müstenkifim
M. Şener
İstanbul
A. H. Başar
İstanbul
S. Oran
Konya
M. A. Ülgen
Ordu
R. Aksoy
Trabzon
S. F. Kalaycıoğlu

Sivas

5436 sayılı Kanun 5253 sayılı Kanunla tasdik edilen iki taraflı anlaşmaya müsteden yapılacak borçlanma ve tediye anlaşmalarının Meclisin tasdikına arzından evvel meriyete girebilmesi hakkındadır.

5253 sayılı Kanunla tasdik edilen anlaşma, İktisadi İş Birliği hakkındaki Amerikan Kanununa muzaf ve mâtuftur.

Halen İktisadi İş Birliği Amerikan Kanunu yerine karşılıklı Emniyet Kanunu adıyla bir Amerikan Kanunu kaim ve mer'i olduğu için ve bu kanuna mâtuf bir anlaşma mevcut olmadan meriyetten kalkmış bulunan bir Amerikan Kanununa muzaf bir kanun hükümleri içinde yapılacak anlaşmalara dair 5436 sayılı

Kanunun devamı meriyetinde lüzum ve fayda olmadığı kanaatindeyim.

H. İmre

Urfa

İstenilen salâhiyet temdidi, İktisadi İş Birliği Kanunu esaslarına göre yapılan anlaşmaların Meclis tasdikından geçmeksizin meriyete konulmasını hedef tutmaktadır. 7 Ocak 1952 tarihinden beri İktisadi İş Birliği Teşkilâtı kaldırmış ve Müşterek Emniyet Kanunu yürürlüğe girmiş bulunduğu durumdaki değişikliğin metinde belirtilmesi gerektiğine kaaniim.

F. Ergin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Amedika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, Yardım ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Hükûmete yetki verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5436 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde yazılı yürürlük süresi 30 Haziran 1953 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun 16 Haziran 1952 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Ağaoğlu
Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

Millî Savunma Bakanı

H. Köymen

Dışişleri Bakanı

F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

Eko. ve Ticaret Bakanı

Muhlis Ete

G. ve Tekel Bakanı

S. Yırcala

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İçişleri Bakanı

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinoğlu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

N. Ökmen

Çalışma Bakanı ve

İşletmeler Bakanı V.

N. Özsan